

FYLKESMANNEN I ROGALAND

Miljøvern avdelingen

Saksbehandler Johan Tore Rødland
Telefon 51 56 89 38

Vår ref.: 2008/7057
Arkivnr.: 461.3

Deres ref:
Vår dato: 14.10.2008

Karmsund Fiskemel AS, Karmøy kommune - Kontrollrapport

Rapport nr.: 2008.118.I.MVARO

Type kontroll: Inspeksjon

Informasjon om virksomheten:

Navn: Karmsund Fiskemel AS	Organisasjonsnr.: 971 654 945
Postadresse: Postboks 103, 4299 Avaldsnes	Besøksadresse: Husøyvegen
Utslippstillatelse: 19.03.2001	Bransjenr. (NACE-kode): 15.209
Risikoklasse: 3	Kommune/kommunenr.: Karmøy/1149
Kontrolldato: 01.10.2008	Tidsrom for forrige kontroll: 05-08.11.2001 (systemrevisjon SFT)

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Sten Åke Brendås (daglig leder) Kjersti Strømsvold	Kontrollgruppe: Johan Tore Rødland Margareta Skog
--	---

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen.

Hovedtema for kontrollen var:

- Internkontroll (risikovurdering ytre miljø/avviksbehandling).
- Utslipp til vann
- Lukt.
- Håndtering av farlig avfall

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket 2 avvik under kontrollen:

1. Virksomhetens oppbevaring av farlig avfall er ikke tilfredsstillende.
2. Virksomheten mangler dokumentasjon på at fettavskilleren tilfredsstiller krav fastsatt i utslippstillatelsen.

I tillegg ble det avdekket forhold under kontrollen, som medførte følgende anmerkninger:

1. Virksomhetens måleprogram for kartlegging av sine utslipp til vann og luft har et forbedringspotensial.

Avvik og anmerking er beskrevet på side 4 - 7.

Postadresse:	Besøksadresse:	Telefon:	e-post:	Landbruksavd.	Telefon:
		51568700	postmottak@fmro.no	Lagårdsv. 80	51568700
Postboks 59	Lagårdsv. 78	Telefaks:	Hjemmeside:	Postboks 59	Telefaks:
4001 Stavanger	Stavanger	51568811	www.fylkesmannen.no/rogaland	4001 Stavanger	51568811

Oppfølging etter kontrollen

Fylkesmannen pålegger bedriften, **innen 31. desember 2008**, skriftlig å bekrefte at forholdene er brakt i orden og å redegjøre for de tiltak som er gjennomført for å rette **avvikene**.

Pålegget om skriftlig tilbakemelding er gitt med hjemmel i forurensningslovens § 49. Vedtaket kan påklages innen 3 dager etter at pålegget er mottatt, jf. forvaltningslovens § 14. En eventuell klage bør begrunnes og skal sendes Fylkesmannen.

Dersom fylkesmannen ikke mottar den pålagte, skriftlige tilbakemeldingen innen gitt frist kan vi med hjemmel i forurensningslovens § 73 fatte vedtak om tvangsmulkt.

Vi ber bedriften innen samme frist redegjøre for sine vurderinger og eventuelle utbedringer som følge av **anmerkningen**.

Rapport godkjent (dato):

Einar Haualand
fung.ass.fylkesmiljøvernshjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

Bakgrunn

Karmsund Fiskemel AS har utslippstillatelse datert 19.03.01. Virksomheten er omfattet av IPPC-direktivet, og skal dermed etterleve direktivets krav til anvendelse av beste tilgjengelige teknikker (BAT, Best Available Techniques)¹ fra og med 01.10.07.

Statens forurensningstilsyn gjennomførte sammen med en representant for Fylkesmannen i Rogaland en systemrevisjon ved virksomheten i november 2001. Fylkesmannen har etter dette ikke gjennomført kontroll av virksomheten.

Kontroller gjennomføres i hovedsak for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Kontrollene fokuserer på overholdelse av krav. Rapportene omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor fylkesmannens forvaltningsområde. Rapportene gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftenes miljøarbeid eller miljøstatus.

Denne rapporten er skrevet etter kontroll ved **Karmsund Fiskemel AS** 01.10.2008.

Definisjoner

Avvik defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for bransjen virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no.

Hjemlene for de avvik som gis etter denne kontrollen ligger i følgende regelverk:

- *Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrolloven)*, av 06.11.1976, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)*, av 06.12.1996, med senere endringer.
- *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004.
- *Forskrift om begrenning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter (produktforskriften)*, av 01.06.2004, med senere endringer.
- *Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften)*, av 01.06.2004, med senere endringer.

¹ IPPC-direktivet, Council Directive 96/61/EC concerning Integrated Pollution Prevention and Control

Resultater fra kontrollen

Avvik 1:

Virksomhetens oppbevaring av farlig avfall er ikke tilfredsstillende.

- Brukte lysstoffrør ble oppbevart på en måte som medførte at lysstoffrør ble knust slik at miljøskadelige stoffer frigjøres.
- Lagerplass for farlig avfall var ikke tydelig avgrenset.

Avvik fra:

Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (Avfallsforskriften) §§ 11-4 og 11-5

Kommentarer:

Lysstoffrør inneholder kvikksølv som frigjøres når rørene blir knust, og vil dermed være farlig avfall (EAN kode 20 01 21), jf. Avfallsforskriften § 11-4 første ledd nr.1.

Virksomheten oppbevarte EE-avfall som monitører og annet utrangert datautstyr i åpne plastkar (bilde 1 og 2). Lysstoffrør var kastet i ett av karene, med den følge at flere av disse var knust. Det var også plassert et plastkar oppå et av karene som inneholdt EE-avfall og lysstoffrør på en slik måte at lysstoffrør ble knust (bilde nr.1). Slik stabling vil også medføre fare for knusing av glasset i de kasserte monitorene, selv om dette ikke ble påvist under kontrollen. For å sikre at mottaker av EE-avfall kan benytte komponenter til gjenvinning er det viktig at utstyret ikke knuses.

Bilde 1: Plastkar med knuste lysstoffrør.

Bilde 2: Oppbevaring av EE-avfall

Bilde 3: Mellomlager for farlig avfall.

Spillolje og andre oljeholdige kjemikalierester ble samlet innendørs på avmerket område markert med skilt (bilde 3). Området var likevel ikke klart avgrenset mot lagerplass for produkter som for eksempel antioksidant, som ses i venstre bildekant.

De ulike avfallstyper manglet merking av avfallstype på emballasje eller pall.

Avvik 2:**Virksomhetens mangler dokumentasjon på at fettavskilleren tilfredsstillter krav fastsatt i utslippstillatelsen.**

- Virksomheten har ikke prøvetrukket og analysert fettinnholdet i avløpsvannet ut fra fettavskilleren for å dokumentere overholdelse av kravet om maksimalt 100 mg fett/liter.

Avvik fra:

Utslippstillatelsen av 19.03.01 punkt 3.2. ”Utslippsreducerende tiltak, renseanlegg m.m.”

Kommentarer:

Virksomheten har tatt ut prøve av avløpsvannet for analyse av fett med samme prøvetrekker som for analyse av S-TS. En slik prøve er godt egnet til å beregne virksomhetens totale utslipp av fett til sjø, og vil dermed inngå i bedriftens kartlegging av sine totale utslipp til sjø.

Denne prøven er imidlertid ikke egnet til å vurdere hvorvidt virksomhetens fettavskiller fungerer tilfredsstillende. I utslippstillatelsen av 19.03.01 pkt.3.2 heter det at *Fettavskilleren skal dimensjoneres slik at utslippet av fett ikke overstiger 100 mg/l*. Dette kravet går direkte på funksjonaliteten til fettavskilleren, og prøveuttaket må følgelig tas på prosessvannet ut fra renseanlegget.

Anmerkning 1:**Virksomhetens kartlegging av sine utslipp til vann og luft er ufullstendig.**

- Virksomhetens måleprogram har ikke med alle relevante rapporteringspliktige parametre.**
- Virksomhetens prosedyrer for prøvetrekking og prøvebehandling har behov for presiseringer.**

Kommentarer:Utslipp til luft

Luft fra punktavsug på alle intensive luktkilder i produksjonen ledes gjennom to sjøvannsvasketårn til naturgassbrennere for varmluftstørker og dampkjel. Luft til brennerne reguleres via en balanseskorstein. Romlufta (viftekapasitet ca. 100.000 m³/h) renses gjennom et tredje sjøvannsvasketårn (med fyllegemer) plassert utenfor fabrikklokalet (bilde 4a og b).

Bedriften har testet ut både plasmateknologi (APP) og ozonbehandling til luftrensing, uten at dette ga tilstrekkelig renseeffekt hos Karmsund Fiskemel AS. Virksomheten har, i likhet med den øvrige fiskemelindustrien, konkludert med at sjøvannsvasketårn er best tilgjengelig teknikk (BAT).

Virksomheten har dokumentert analyseresultat for utslipp til luft som tilfredsstillter virksomhetens krav i utslippstillatelsen på maksimalt 10 LE ved bolig. Det er ikke tatt oppfølgende prøver, og virksomhetens måleprogram angir ingen frekvens for luktmålinger. Naboer representert ved Veldetun vel har skriftlig bekreftet at de tidligere store luktplagene nå er sterkt redusert.

Bilde 4: Utvendig sjøvannsvasketårn med fyllegemer for utvasking av luktcomponenter fra romlufta.

Utslipp til vann

Bilde 5: Prøvetrekker

Samlet væskestrøm fra de 3 sjøvannsvasketårnene samt avløpsvannet fra renseanlegget (beregnet til 770m³/h) samles i et kammer i samlelumme for avløpsvann. Prøvetrekker (bilde 5) er plassert ved utløpet av denne. Det prøvetrekkes 100x10ml over 24 timer. Det er ikke montert vannmåler. Vannmengde som benyttes ved beregning av utslippsmengder er basert på tidligere stikkpunktmålinger av væskestrømmen gjennom vasketårnene. Avløpsvannet fra renseanlegget utgjør ved normal drift bare 2-3% av total væskemengde, men det er ikke montert vannmåler for å beregne denne. Sjøvannsvolumet er uavhengig av om det er full eller redusert produksjon ved anlegget.

Blindprøve, basert på gjennomsnitt av tidligere målinger, er satt til 8,5 mg S-TS/liter. Denne trekkes fra ved beregning av virksomhetens utslipp av S-TS. Den høye verdien skyldes at innløpet til sjøvannspumpene ligger like ved lossekranen til nabovirksomheten Biomar AS, noe som periodevis medfører forhøyede verdier av S-TS i sjøvannet.

Analyseresultatene viser at det er meget stor variasjon i utslipp av S-TS fra prøve til prøve (netttotalt fra 0 til >1000 g/tonn råstoff). Forskjellene antas å være reelle, der mengden av lossevann og vaskevann via renseanlegget er viktige faktorer. Enkeltprøver vil blant overstige konsesjonsgrensen på 300 g/tonn, mens gjennomsnittsverdien over året ligger innenfor grensen. Virksomheten har generelt høyere verdier for S-TS enn tilsvarende virksomheter i fylket.

Fylkesmannen vil anbefale virksomheten å øke prøvetrekkingsfrekvensen over døgnet, slik at totalt prøveuttak blir betydelig større enn 1 liter, for å prøve ut om dette vil minske variasjonen i de analyserte prøver som skal ligge til grunn for virksomhetens egenrapportering.

Virksomheten har i sin prosedyre "Prøvetaking av utslipp til vann" ikke spesifisert noen tidsperiode (antall døgn +/-) for når prøven skal tas i forhold til passering av hver 10 000 tonn fisk. Behandling av prøvematerialet samt maksimal lagringstid før innsending til akkreditert laboratorium er heller ikke angitt.

Alle bedrifter skal rapportere utslippsmengder for alle relevante utslipp uavhengig av om det er stilt krav til disse komponentene i utslippstillatelsen eller ikke, jf. *Veiledning til egenrapportering*².

Det er ikke angitt noen nedre mengdebegrensning for når et utslipp er rapporteringspliktig. Et utslipp skal rapporteres når det etter bedriftens vurdering er av betydning for miljøet. Vedlegg 1 i veiledningen angir dessuten spesifikke komponenter for IPPC-virksomheter, for eksempel TOC (totalt organisk karbon) N-TOT (nitrogen).

Av oversendelsesbrevet (datert 19.03.01) som fulgte med utslippstillatelsen under ”Begrunnelse for avgjørelsen” fremgår det at virksomheten har relativt betydelige utslipp til vann av organisk stoff (oppløst organisk stoff) og nitrogenholdige forbindelser. Oppløst organisk materiale måles som KOF (kjemisk oksygenforbrukende materiale). Siden det i begrunnelsen til utslippstillatelsen poengteres at utslippet av oppløst organisk materiale og nitrogenforbindelser til vann er betydelige, forventer Fylkesmannen at virksomheten kan redegjøre for komponentenes årlige utslipp.

Fylkesmannen viser for øvrig til vår tilbakemelding på virksomhetens egenrapportering for 2007 datert 08.09.08 vedrørende rapporteringsplikten for komponenter som ikke er spesifisert i utslippstillatelsen.

Andre forhold

Internkontrollsystem

Virksomheten har utført risikoanalyse og har årlig målsetning også for ytre miljø. Det benyttes et elektronisk avvikssystem felles for alle typer avvik, og medarbeiderne oppmuntres til heller å skrive for mange enn for få avvik. Dette har resultert i over 200 avvik siste år, men bare et fåtall av disse gjelder ytre miljø. Produksjonssjef mottar avvikene. Disse gjennomgås på driftsmøter, som normalt holder hver mandag. Referat fra disse oppslått ved sluseinngang til fabrikk. 1-2 ganger pr. år ble oppfølgingen av HMS-systemet gjennomgått og evaluert av ledelsen.

HMS-datablad

Virksomheten abonnerer på ECO-online. Bruker dette aktivt og legger inn datablad som ikke finnes der fra før. Det foreligger også substitusjonsvurderinger for virksomhetens kjemikalier.

Farlig avfall

Farlig avfall leveres til Miljøservic Vest AS. Virksomheten har satt ut analysevirksomheten til eksternt laboratorium, og avviklet eget driftslaboratorium. Antall kjemikalier i bruk er dermed betydelig redusert. Mottaker fyller ut kode og vekt på deklarasjonsskjemaet, men virksomheten kunne dokumentere signerte eksemplarer av virksomhetens kopi av deklarasjonsskjemaene.

² Veiledning til egerapportering (TA-1929/2008)

Forsøk med rensing av ukurant rapsolje.

Ved tilsynsbesøket pågikk et forsøk med rensing av ukurant rapsolje fra Biomar AS (bilde 6). På bakgrunn av det inntrykk vi fikk av avløpsvannet fra fettavskilleren under vår befaring på renseanlegget, syntes forsøket å medføre betydelig fare for overbelastning og derav utslipp av fett til sjø. Fylkesmannen ber virksomheten være varsom med å benytte utstyret til aktiviteter som kan medføre fare for akutt forurensning.

Bilde 6: Fra fettavskilleren under befaringen.

Samlet vurdering

Fylkesmannen vil gi Karmsund Fiskemel AS ros for måten virksomheten har fulgt opp sine krav med hensyn til ytre miljø gitt i utlippstillatelse, lover og forskrifter. Vi vil spesielt fremheve Karmsund Fiskemel AS sin årlige *Miljørappport* som en for bransjen forbilledlig måte å sammenstille virksomhetens status med hensyn til alle aspekter vedrørende HMS. Rapporten oppfyller også krav i henhold til miljøinformasjonsloven³.

³ LOV 2003-05-09 nr 31: Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet (miljøinformasjonsloven).